

Test

- **29.5.** (streda) – **11.40**
(**28.5.** – posledný deň na odovzdanie písomného zadania)
- **11.6.** (utorok) – **14:10**
(**10.6.** – posledný deň na odovzdanie písomného zadania)
- **24.6.** (pondelok) - **12:30**
(**23.6.** – posledný deň na odovzdanie písomného zadania)

Pamät' a moc

Úvod

- Pierre Nora – francúzsky historik
  - Pamäť vs. história
  - História chápe ako konflikt interpretácií
  - Ráta s využitím minulosti ako nástroju politickej moci
- Psychologické aspekty – emocionálne prežívanie ako reakcia jedinca/skupiny na minulosť sa stáva nástrojom moci

Písmo

- Písmo ako argument civilizačnej prevahy
- Historické vs. ahistorické národy (písmo vs. ústne podanie)
- Náboženstvá knihy vs. náb. slova
- Písmo
  - Nástroj ekonomický, právne normy, mytológia, životy vládcov, ...
  - Úzko vymedzená skupina, kt. ovládala (cirkev)
  - Postupná demokratizácia (najskôr záležitosť vyšších vrstiev)
  - Písmo a neskôr aj médiá vnímané ako „pravdivé“
  - Relativizácia počas postmodernity

Formovanie moderných národov a minulosť

- Moderné národy – od Francúzskej revolúcie po súčasnosť (*C. Geertz – Interpretace kultur*)
- 19. storočie ako storočie historiografie
- Národné obrozenia (J. G. Herder)
- Primordialistické poňatie
- Národ a národnosť ako konštrukt
- Minulosť ako argument, mýtizácia ako nástroj

Národy

- **Historické**

- Národy s politickou tradíciou (GB)

- **Nehistorické**

- Národy, kt. politickou tradíciou nedisponujú (SR)
- Národy, u kt. bola politická tradícia dlhodobo prerušená (ČR)

- **Základné a najčastejšie národnostvorné argumenty:**

- odvolávanie sa na politickú tradíciu, pretrvávajúcu, alebo prerušenú
- vyzdvihovanie víťazstiev a pokroku
- pozícia „porazeného“ ale „spiaceho“ národa, ktorý čaká na svoju príležitosť.
- kultúrne špecifiká v rámci mnohonárodnostných polit. celkov

HROCH, Miroslav. *Národy nejsou dílem náhody: příčiny a předpoklady utváření moderních evropských národů*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009.

Invented tradition

- E. Hobsbawm a T. Ranger
  - *The invention of tradition*. 1983
  - Konštruovanie (vymýšľanie) tradícií ako niečoho dlhodobu trvajúceho a nepretržite prítomného
  - Základné dôvody:
    - Legitimizácia statusu novej autority
    - Legitimizácia identity a integrity skupiny
    - Socializácia jednotlivcov, vštepovanie hodnôt, noriem...
- Kritika teórie – M. Hroch

M. R. Štefánik, vierovyznanie a vojnový slovenský štát.

(Alebo ako urobiť z evanjelika, zástancu demokracie a humanizmu súčasť klérofašistickej ideológie)

MACHO, P.: Národný hrdina a totalitný režim. Politická inštrumentalizácia – ideologická manipulácia – reakcie verejnosti – formovanie občianskej opozície (na príklade M. R. Štefánika). In: Profantová, Z. (ed.): *Malé dejiny veľkých udalostí II. V Česko (a) Slovensku po roku 1948, 1968, 1989*. Bratislava, 2005.

Poznáte kráľa starých Slovákov?

A iné...

- Socializmus a ľudová kultúra
- Porevolučný nacionalizmus v slovenskej politike
- Literárny folklórizmus, povesti a škola

Po zmene režimov a ideológií dochádza i k revitalizácii historickej pamäte pod taktovkou novej moci.

Zapíňajú sa prázdne miesta, vyzdvihujú sa obchádzané osobnosti a udalosti, zabúdajú sa pred tým presadzované.

Miesta pamäti

- P. Norra:
  - projekt miesta pamäti
  - Pamäť ako prirodzená súčasť, história ako nástroj uchopenia miznúcej pamäte
  - Miesta pamäte – konkrétne i abstraktné, fixovanie miznúcej pamäte

Kolektívna pamäť ovplyvniteľná mocou práve cez manipuláciu s miestami pamäte

**Ďakujem za pozornosť a úspešné
skúškové.**

Na záver:

Samo Trnka, Lukáš Kodoň a ich Nová vlastiveda

<http://tv.sme.sk/v/22917/ktory-velkomoravsky-panovnik-bol-najvacsi-hnup.html>